

Professionele Schoolcultuur

Cultuur is gedrag. Onder dit gedrag liggen onbewuste overtuigingen die mensen hebben opgebouwd over zichzelf, over anderen en over de wereld. Deze overtuigingen worden binnen een team op een onbewust niveau gedeeld en gecommuniceerd. Het gedrag dat mensen vertonen komt voort uit deze overtuigingen én leidt op den duur tot een bevestiging ervan (selffulfilling prophecy). Niet al het gedrag dat bij de cultuur hoort, is effectief of functioneel. Soms is het ronduit schadelijk. Wij noemen dit gedrag niet-professioneel.

Wanneer een nieuw lid tot het team toetreedt of een nieuwe medewerker in de organisatie, dan geldt de onuitgesproken regel 'Je hoort er pas bij, als je doet zoals wij'. Zo ontwikkelen we onze blinde vlekken.

Definitie professionele schoolcultuur:

In een professionele schoolcultuur wordt professioneel gedrag vertoond. Dit voldoet aan drie criteria:

1. Het gedrag draagt bij aan de doelen van de school.
2. Het gedrag leidt tot toename van het welbevinden van jezelf.
3. Het gedrag leidt ook tot toename van het welbevinden van anderen.

Soms vindt gedrag plaats dat niet aan deze criteria voldoet; dan komt een vierde criterium van een professionele cultuur in beeld:

4. In een professionele cultuur wordt alle gedrag dat strijdig is met (een van) deze drie criteria (op vriendelijke en duidelijke wijze) effectief begrensd: 'Zo doen we dat hier niet!'

Uit: Galenkamp, Henk & Schut, Jeannette (2018). Handboek professionele schoolcultuur. Focus op koers en gedrag. Huizen: Uitgeverij Pica

Kenmerken van een professional:

Een professional in het onderwijs is iemand die:

1. kennis deelt, zowel binnen als buiten de school en met de beroepsgroep;
2. kennis ontwikkelt, samen met anderen in en buiten de school en met de beroepsgroep;
3. verantwoordelijkheid neemt en aflegt, zodanig dat autonoom handelen in balans is met samenwerken aan het verwezenlijken van collectieve ambities;
4. intrinsiek gemotiveerd is, plezier heeft in het werk en in het voortdurend verbeteren en vernieuwen van de werkprocessen met het oog op efficiënt en effectief functioneren.

Sommige leraren mogen 'routineprofessional' of 'semiprofessional' genoemd worden. Dit zijn leraren die zich vooral richten op uitvoeren van methodes, waarbij geen sprake is van een reflectieve en onderzoekende houding. Routineprofessionals voldoen niet, omdat het vermogen om zich te ontwikkelen en daarmee in te kunnen spelen op de snelle veranderingen in de leerlingenpopulatie en de verwachtingen van de maatschappij, noodzakelijk zijn geworden.

Bron: Vermeulen, Klaijnsen & Martens (2011). De lerende leraar. Docentprofessionalisering in de praktijk.